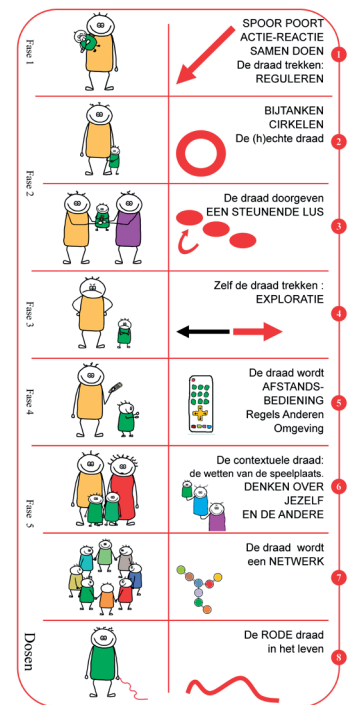

De draad tussen cliënt en begeleider: overzicht bij de methode

De draad is een metafoor om de emotionele en sociale ontwikkeling voor te stellen en werkbaar te maken in de praktijk.

Een goede kennis van de ontwikkelingsfasen die een baby, kind en jongere met zijn ouders of belangrijke anderen doorloopt, is basiskennis voor een begeleider. De stappen in de emotionele en sociale ontwikkeling worden in het model 'de draad' vertaald in antwoorden op opvoedings- en begeleidingsvragen. Met elke ontwikkelingsfase komt er een ander thema aan bod en leert het kind met een nieuwe emotionele bouwsteen om te gaan, omschreven als een type draad met zijn eigen kenmerken vanuit het kind en met verwachtingen naar de ouder (de cijfers komen overeen met deze in het schema hieronder). Door deze thema's te vertalen naar cliënten zal het begeleidingsplan worden opgemaakt.

In de eerste draad **(1)** die de ouder trekt naar de baby reguleert hij tijd, ruimte en spanning. Zo ontstaat er een emotionele basisstructuur in het chaotische brein van de baby. Deze basisstructuur heeft vooral te maken met voorspelbaarheid, ritme en spanningsregulatie. De baby leert achter al dit regel een belangrijke andere te herkennen en zich te hechten aan deze constante persoon die de draad trekt **(2)**. Een heel belangrijk moment in ontwikkeling. Om openheid naar anderen te creëren gaat de ouder de draad af en toe doorgeven. De ouder maakt een lus **(3)** in de draad zodat er naast kansen op bijtanken ook ruimte komt voor exploratie door het kind. De draad wordt letterlijk of symbolisch overgedragen naar anderen. In een volgende fase wil het kind zelf **(4)** de draad trekken en ontstaat er het begin van geweten. De hechting is sterk genoeg zodat de ouder gezag kan houden en het kind het 'ik en van mij' verder kan ontwikkelen. Dit laat toe dat de ouder met kleine stapjes vanuit afstandsbediening **(5)** naar regels, anderen en omgeving kan opvoeden. Het kind krijgt probeerruimte om de wereld verder te verkennen maar ook een begin van verantwoordelijkheid. Vanuit deze ervaringen ontwikkelt het kind tijdens de lagere schoolperiode een denken over zichzelf en de anderen **(6)**. Het zelfbeeld, het inleven in anderen, een beeld over de eigen kleine wereld ontstaan stilaan in het hoofd van elk kind. Zo leert het om als puber in een netwerk te functioneren en later ook een netwerk **(7)** te organiseren. De draad blijft belangrijk maar is een virtuele draad geworden. De rode draad **(8)** is de optelsom van al deze draden, die bij een harmonieuze ontwikkeling met mekaar in verbinding blijven. De bouwstenen zijn gestapeld. Je gaat, gedragen door je draad, op je eigen manier aan de slag in relatie, werk, kinderen ... De draad wordt doorgegeven.

Bij een **harmonieuze ontwikkeling** kan de begeleider zich baseren op de draad die samenhangt met de leeftijd en de verstandelijke mogelijkheden van de cliënt. De begeleiding vertrekt van de **sterke draad**.

Bij een **problematische ontwikkeling** botst de begeleider heel vaak op een **kwetsbare draad** bij de cliënt. Er zijn knopen in de draden die een pijnpunt in het leven worden. Een plekje in de draad waar de cliënt steeds naar toe neigt. De methode 'de draad' zoekt welke draad de beste afstemming geeft.

Deze brochure hoort bij het boek 'Ontwarring en ordening van de draad'.

Publicaties bij Garant, Antwerpen-Apeldoorn:

– Vignero, G. (2017), *Ontwarring en ordening van de draad*.

– Vignero, G. (2015), *De draad tussen ouder en cliënt*.

– Vignero, G. (2012), *De draad tussen cliënt en begeleider*.

www.gerritvignero.be

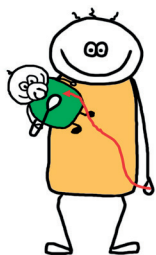
gerritvignero@gmail.com

Facebookpagina: *De draad in opvoeding en begeleiding*

De draad wordt mee opgenomen door Edda Janssens: eddatrigger.be. Gelinkt aan SEN-SEO: www.SEN-SEO.be

Tekeningen: Janne Vignero

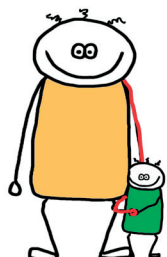
De werkschema's uit deze brochure, kan men op de site www.gerritvignero.be downloaden om te gebruiken als invulformulier bij de bespreking van cliënten.

De eerste draad is **het trekken naar de cliënt** en verwijst naar ontwikkelingstaken die normaal bij de baby voorkomen maar die men kan vertalen naar iemand die veel ouder is. Het is de begeleider die voorspelbaarheid in het leven brengt, rekening houdend met de signalen die de cliënt geeft en met zijn basisbehoeften. De begeleider

biedt telkens opnieuw voorspelbaarheid in tijd, in ruimte en in basiservaringen. Door rekening te houden met de gevoeligheden van de cliënt schept de begeleider de voorwaarden voor de cliënt om zich te hechten. Centraal staan nabijheid en aanwezigheid zodat de begeleider kan reageren op wat de cliënt nu aankan.

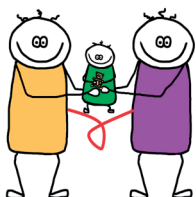
Deze fase is vaak de eerste ingang als het vastloopt in de ontwikkeling of de begeleiding. Binnen deze draad kan men een onderscheid maken tussen een aantal deelthema's: het **spoor** (de voorspelbaarheid), de **poort** (emotie vorm geven), **actie en reactie** en het **samen doen** als opstap naar de hechte draad

Door al de ervaringen in de eerste draad voelt de baby de draad, en vooral dat achter deze draad **een voor-spelbare persoon** zit. Het is het cruciale ontwikkelingsthema, ook wel de 'negenmaandenangst' genoemd.

De mens, voorgeprogrammeerd om een relatie aan te gaan, gaat zich hechten. Ook dit herkennen we bij sommige cliënten en bij de begeleider die

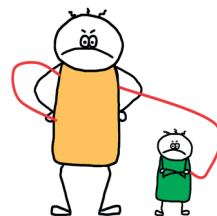
ingaat **op** deze **hechtingsdraad**. De begeleider wil de te vertrouwen persoon zijn, die de draad oppakt en wiens draad een (h)echte draad wordt. Voor de cliënt kan die persoon helpen bijtanken en zorgen voor troost. Hij of zij kan vorm geven aan emoties en samen dingen laten ervaren. De begeleider laat de cliënt gewaarworden dat er iemand is die voor hem zorgt. In een leefgroepsituatie betekent dat soms dat één van de begeleiders een andere betekenis krijgt en dat naar die begeleider heel veel emotie (positieve en negatieve) gaat.

Geen hechting zonder onthechting. Het is belangrijk dat de begeleider vrij snel het onderscheid tussen hemzelf en de cliënt duidelijk maakt voor de cliënt. Net zoals de ouder ervoor zorgt dat er verschillende mensen zijn bij wie de baby of peuter terecht kan. Terwijl de cliënt de begeleider altijd nabij

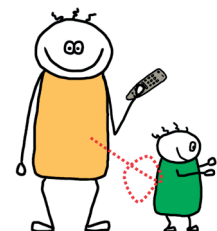
wil, zal de begeleider variëren in afstand en nabijheid en de draad langer maken. Zo zorgt de begeleider er bewust voor dat de cliënt de draad kan overdragen naar een andere begeleider. De begeleider cirkelt rond het kind binnen haalbare en veilige grenzen, tussen bijtanken, doorgeven en 'nee, nu even geen aandacht'.

Op een bepaald ogenblik in de ontwikkeling wil het kind 'de draad' **zelf** in handen nemen. De koppigheidsfase. De cliënt is tegendraads. Als begeleider voel je dat **de draad stevig genoeg is** – ook als eraan getrokken wordt – **om grenzen en eisen te stellen**. Straf of beloning werkt. Deze fase is de aanzet tot gewetensvorming.

De draad wordt meer en meer afstandsbediening. Net zoals bij de kleuter herken je de eerste stappen naar het omgaan met regels, sociaal gedrag en een ruimere wereld. Straf en beloning werken omdat ze gebonden zijn aan de begeleider en omdat de cliënt de draad niet wil verliezen.

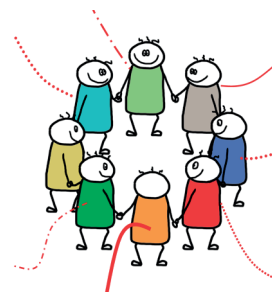
Het ik als centrale deel in de persoonlijkheid gaat zich inpassen in de omringende wereld. Regels van belangrijke personen worden geïnternaliseerd en kunnen meer en meer vanop afstand worden gehanteerd. Er is ruimte voor fantasie, voor meerdere anderen, de ik-mogelijkheden vergroten, de wereld wordt groter, vaardigheden worden aangeleerd. De cliënt leert omgaan met regels en de gewetensfunctie ontwikkelt zich. 'God ziet u, hier vloekt men niet.' De cliënt krijgt meer verantwoordelijkheid.

De draad wordt een contextuele draad. Thema's die betrekking hebben op het inzicht in zichzelf en in het inleven in de anderen, komen naar boven. Deze draad is gericht op de ontwikkeling van ik-functies, op het zich kunnen verplaatsen in wat anderen zouden kunnen denken om van daaruit te handelen. Ik doe iets goeds voor een ander, een ander doet iets goeds voor mij. Er ontstaat identiteit, een individuele psychologie, een patroon van interacties. In dit stadium kan je werken met contextuele begrippen, zoals loyaliteit, geven en nemen, ...

De draad wordt een netwerk. Er komen zelfgekozen draden bij die de wereld ruimer maken. Er is sprake van vrienden, vriendinnen, andere plaatsen, een vertakking van interesses en een ruimere leefwereld.

De methode (in de handleiding deel II: Ontwarring van de draad)

Voorkennis

Stap 1: Basisinformatie over de cliënt
Stap 2: Een schijnbaar nutteloos maar o zo belangrijk weetje
Stap 3: Van de SEO-R² naar de draad
Stap 4: Wie, wat, hoe is de draad?

Verkenning

Stap 5: Verkenning van de draad

Verheldering

Stap 6: Verheldering van de draad

Synthese

Stap 7: Synthese: het verhaal van de draad
Stap 8: Het begeleidingsplan

Stap 1: Basisinformatie over de cliënt

	Te onthouden	Wat zegt dit over de draad?
Levens- en ontwikkelingsgeschiedenis		
Diagnoses		
Intelligentie en vaardigheden		
Sociale en communicatieve vaardigheden		

Stap 2: Een schijnbaar nutteloos maar o zo belangrijk weetje

Voorkeuren	Leuke eigenschap	Vaardigheden	Dienstbaarheid

Stap 3: Van de SEO-R² naar de draad

Fase in SEO-R ²	1	2	3	4	5
De draad	1	2 3	4	5	6 7
1. Omgang met eigen lichaam					
2. Omgang met emotioneel belangrijke andere					
3. Beleving van zichzelf in interactie met de omgeving					
4. Objectpermanentie					
5. Angsten					
6. Omgang met leeftijdsgenoten					
7. Omgang met materiaal					
8. Verbale communicatie					
9. Affectdifferentiatie					
10. Aggressieregulatie					
11. Spelontwikkeling					
12. Morele ontwikkeling					
13. Affectregulatie					

De eindscore op de SEO-R² geeft aan waar de emotionele ontwikkeling van de cliënt kan worden gesitueerd. De draad legt de nadruk op de verschillen tussen de items.

Stap 4: Wie, wat, hoe is de draad?

- Wie is de draad van de cliënt in zijn verschillende leefomgevingen?
- Voor wie is de cliënt een belangrijke draad?
- Heb je zicht op de ontwikkelingsgeschiedenis van de cliënt met zijn natuurlijke draden?
- Kan de cliënt exploreren vanuit de draad of moet de draad de situatie vaak reguleren opdat het lukt?
- Hoe gemakkelijk kan een nieuwe persoon of een andere situatie de draad overnemen?

Stap 5: Verkenning van de draad

Aan de hand van **schema 1 en 2** (p. 6 en 7) worden de verschillende draden verkend. De bedoeling is na te gaan wat er reeds te herkennen is bij de cliënt en waar de begeleider ervaart dat hij veel ondersteuning moet bieden.

- Er wordt nagegaan welke draad de cliënt zou aankunnen als je louter rekening houdt met de verstandelijke beperking.
- Vertrekend van de belangrijkste hechtingsdraden van de cliënt wordt er nagegaan hoe constructief of destructief de draad is. Tot waar kan de cliënt vanuit zijn draad functioneren?
- De eerste draad wordt verkend. Hoe reguleert iemand zijn emoties?

Bij een harmonieuze sociaal-emotionele ontwikkeling hoeft er geen **verheldering (stap 6)** te gebeuren. Er is genoeg informatie om de begeleidingsdoelstellingen te formuleren.

Stap 6: Verheldering van de draad

Wanneer er sprake is van ernstige problemen in de draad tussen cliënt en begeleider, is het nodig om de eerste draden te analyseren aan de hand van **schema 3** (p. 8). Op p. 10 en 11 vind je vragen die je kunnen helpen om meer zicht te krijgen op de eerste draden. (Zie verwijzen naar de handvatten in deel III van de handleiding: Ordening van de draad).

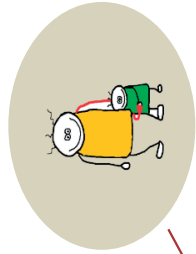
Bemerk dat deze draden altijd moeten worden geanalyseerd vanuit drie oogpunten.

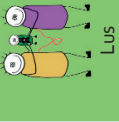
- Wat betekent het voor de cliënt?
- Wat betekent het voor hoe de situatie is georganiseerd?
- Wat betekent het voor de begeleider?

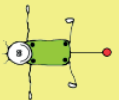

Verbinding snel verbroken
(bv. hechttingsproblematiek)
Terugval in de eerste draad
Verbinding erg beperkt
(bv. autisme)

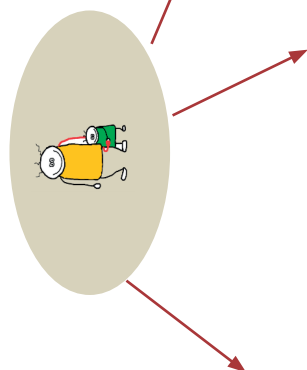
Schema 1: Verkenning van de draad (stap 5)

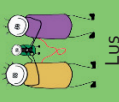
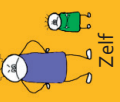

Verstandelijke beperking		Bij spanning?	
DIEP	Hechtingsbrein	 Cirkelen	Wie zijn zijn hechtingsfiguren? Is de draad constructief? Is de cliënt makkelijk door te geven? Is hij bijtankend gehecht dan wel explorerend gehecht? Wat zou een transitioneel object kunnen zijn?
		 Lus	
ERNSTIG	Denkend brein	 Zelf	Hoe goed kan de cliënt regels gehoorzamen? Werken straf en beloning?
		 Afstands-bediening	In hoeverre is hij te vertrouwen naar regels/omgeving/anderen?
MATIG	Denkend brein	 Denken over zichzelf/de ander	In hoeverre kan hij denken over zichzelf en anderen?
		 Netwerk	Hoe ver reikt zijn sociaal, vrijetijds- en maatschappelijk leven?

Verstandelijke beperking		Bij spanning?	
DIEP	Stressbrein	 Spoor	Hoe belangrijk is voorspelbaarheid? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
		 Poort	Wat doet de cliënt als zijn poort sluit? Hoe goed kan je hem troosten?
ERNSTIG	Stressbrein	 Actie-reactie	Waar kan je actie-reactie mee uitlokken? Waar lokt hij actie-reactie mee uit?
		 Samen doen	Wat is een schijnbaar nutteloos maar o zo belangrijke weetje over de cliënt?

Schema 2: Toelichting bij schema 1 (stap 5)

De situatie organiseren opdat het lukt		Bij spanning?	
Samen zorgen dat het lukt		De situatie organiseren opdat het lukt	
 Cirkelen	Dit type draad heeft de cliënt bereikt. De begeleider is voor hem belangrijk. Je kan de cliënt bijtanken. De cliënt cirkelt rond de begeleider. De cliënt valt vooral terug op de begeleider bij spanning. De cliënt kan makkelijk doorgegeven worden en aandacht delen. Er is een emotionele hiërarchie. Er is een goede wisselwerking tussen ouders en begeleiders.	Deze draad vraagt ondersteuning. Claimt de cliënt zijn hechttingsfiguur? Claimt de cliënt de begeleider? Kan de cliënt zich binden? Is er verlatingsangst? Moet een voorwerp helpen een overgang te maken? Valt de cliënt snel terug op de eerste draad? Is het moeilijk te switchen tussen bijtanken, doorgeven en 'nee, nu even geen aandacht'?	
	 Lus	Hoe belangrijk is voorspelbaarheid voor de cliënt? Je scoort van 1 tot 10 gaande van extreem flexibel tot extreem auti. In welke mate heeft de begeleider het gevoel de regie te hebben over het spoor? Kom je de cliënt op het spoor tegen? Wat doet de cliënt om zijn spanning te reguleren? Is dat constructief of veeleer destructief naar de omgeving? Heeft de begeleider het gevoel te kunnen troosten? Voelt de begeleider zelf zijn spanning stijgen bij deze cliënt? Welke leuke actie-reacties herken je bij de cliënt? Met welke leuke actie-reacties kan je met de cliënt contact houden? Zijn er veel storende actie-reacties waar afspraken moeten worden rond gemaakt? Wat doet de cliënt graag? Wat doe jij graag samen met de cliënt? Zit hier genoeg variatie in?	
Helpen opdat de cliënt het zelf kan		Samen doen	
 Zelf		Spoor	
 Afstands-bediening		Poort	
 Denken over zichzelf/de ander		Actie-reactie	
 Netwerk		De situatie organiseren opdat het lukt	

Schema 3: Verheldering van de draad (stap 6)

SEO		Clïënt	Situatie	Begeleider
Fase 1 De draad trekken		 Hoe belangrijk is voorspelbaarheid in tijd, ruimte en activiteit voor de cliënt?	Hoe ziet het dagschema eruit?	Wat is het programma van de begeleider met de cliënt?
		Gaat het om vechten of vluchten?	Wat zijn de regels en afspraken rond de regulatie van probleemgedrag?	Kan de begeleider de emotie vorm geven?
		Is er leuke actie-reactie?	Zijn er regels rond storende actie-reacties?	Welke actie-reactie vindt de begeleider leuk om met de cliënt te doen?
		Welke activiteiten doet de cliënt graag met de begeleider?	Wat is een goede aandachtsaanval?	Met welke activiteiten heeft de begeleider het gevoel van samen te doen?
Fase 2	 (H)ECHT	Rond wie cirkelt de cliënt?	Zijn er afspraken rond het cirkelen?	Wie van de begeleiders is een hechtingsfiguur?
	 LUS	Hoe gaat de cliënt om met overgangssituaties van begeleiders?	Zijn er afspraken rond het doorgeven van de cliënt?	Kan de begeleider gemakkelijk afwisselen tussen bijtanken, doorgeven en 'nee, nu even geen aandacht'?
Fase 3		ZELF DE DRAAD TREKKEN		
Fase 4		AFSTANDSBEDIENING		
Fase 5		DENKEN OVER ZICHZELF EN DE ANDER		
		NETWERK		

Stap 7: Synthese: het verhaal van de draad

SEO	De draad in harmonieuze ontwikkeling			
1	Hoe reguleert de cliënt zijn spanning en welke steun kan je geven?	Spoor		
		Poort		
		Actie-reactie		
		Samen doen		
2		(H)echte draad		
		Lus in de draad		
			Exploratie	Verbinding
3	Formuleer de begeleidingsdoelen op basis van de ondersteuning die de cliënt nodig heeft.	Zelf		
4		Afstandsbediening		
5		Denken over zichzelf/de ander		
		Netwerk		

De draad in een problematische begeleidingssituatie					
SEO	Draad		Clïënt	Situatie	Begeleider
1	Waar zit het kwetsbare plekje in de draad?	Spoor			
		Poort			
		Actie-reactie			
		Samen doen			
2		(H)echte draad			
		Lus in de draad			
3	Tot waar exploreert de cliënt?	Zelf			
4		Afstandsbediening			
5		Denken over zichzelf/de ander			
		Netwerk			

+ : herkenbaar

- : problematisch

+/- : soms wel, soms niet

Schema 4: Te bevragen aspecten om de draad te verhelderen (stap 6)

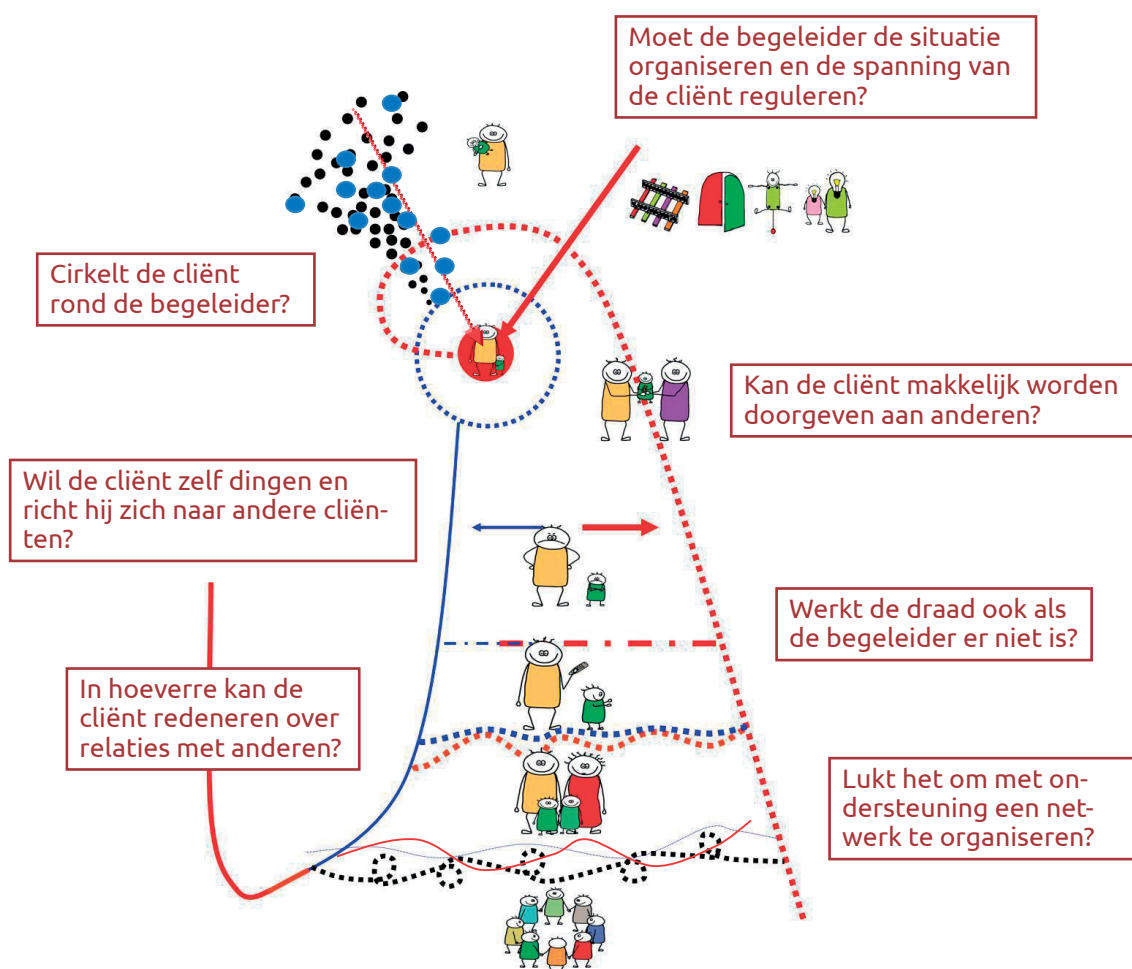
1ste draad			
Cliënt		Begeleider	
Wat doet de cliënt met ...?		De draad trachten te installeren	
Spoor Programma	Hoe belangrijk is het dagschema voor de cliënt? Is er een verschil tussen georganiseerde en niet-georganiseerde tijd? Wat is voor de cliënt belangrijk in het dagschema? Is het dagschema van de cliënt rijk genoeg? Wat bepaalt de cliënt in het dagverloop? Wat is zijn temperament en prikkelgevoeligheid, zijn ritme en zijn tempo? Zijn er opvallende (periodische) veranderingen in patronen? Wat als er iets verandert in het dagschema? Hoe gaat de cliënt om met overgangen? Heeft de cliënt lievelingsplekjes?	Hoe ziet het dagschema van de groep eruit? Hoe ziet het dagschema van de cliënt eruit? Zijn er grote verschillen tussen verschillende contexten? Welke middelen worden gebruikt om het dagschema en overgangen in tijd, ruimte en activiteit duidelijk te maken? Zijn er regels en afspraken rond plaats, tijd en ruimte? Is er een basisplaats om 'nest' te maken? Wordt er een 'trigger' als bekrachtiger op het einde van het spoor gebruikt?	Heb je regie over het dagschema? Zijn er in het dagschema elementen ingebouwd om mekaar tegen te komen? Heb je terugkomende rituelen? Gebruik je jezelf om overgangen te maken? Hoe zijn contacten en hoe lang kunnen contacten duren? Wat vind je belangrijk rond het spoor?
Poort Emotie vorm geven Teken de probleemboog 	Hoe ziet de probleemboog bij de cliënt eruit? Gaat het om vechten of vluchten? Welke zelfbeschermende gedragingen herken je bij de cliënt? Hoe laat de cliënt zien dat zijn poort dicht gaat? Hoe vaak is er zelfcontroleverlies en tot hoe hoog loopt de probleemboog op? Waarnee ontspant de cliënt zich? Welke belangrijke handelingen, voorwerpen of plaatsen brengen rust na het controleverlies? Wat betekent herstel voor de cliënt?	Welke zijn de afspraken in elke fase van de probleemboog? Wat helpt als de cliënt zijn poort dicht gaat? Is er verschil in verschillende contexten? Zijn er besmette situaties? Welke ontspannende activiteiten komen er in de groep aan bod? Hoe wordt de situatie georganiseerd of aangepast bij spanning? Is er invloed op of van medecliënten? Worden er vrijheidsbeperkende maatregelen gebruikt? Wordt er medicatie voorgeschreven? Wat zijn de afspraken rond herstel?	Hoe ziet jouw spanningsboog eruit? Wat doe je om spanning bij de cliënt te verlagen? Wat doe je als de poort sluit? Hoe bewaar je als begeleider de nodige rust? Wanneer stap je uit de situatie, gebruik je time-out? Kan je werken rond spanning met de cliënt? Wat betekent herstel voor jou?
Actie-reactie Als je iets wegneemt, wat komt er in de plaats?	Is er te veel of te weinig actie-reactie? Welke leuke actie-reacties gebruikt deze cliënt? Welke rituelen herken je bij de cliënt? Is er bij de negatieve actie-reacties sprake van uitdagend gedrag? Wat helpt bij deze cliënt om actie-reacties te temporiseren? Welke actie-reactie herken je vanuit angst of spanning? Is actie-reactie dwangmatig of stereotiep? Zijn actie-reacties persoonsgebonden of situatiegebonden?	Zijn positieve actie-reacties opgenomen in het dagschema? Zijn er in het programma activiteiten die actie-reactie in zich hebben? Hoe worden negatieve actie-reacties geconditioneerd? Hoe wordt een besmette situatie geherorganiseerd? Welke afspraken zijn er om de actie-reactie te temporiseren? Welke zijn de teamafspraken rond actie-reactie? Spelen andere cliënten een rol in de actie-reactie? Wordt er als er door het probleemgedrag iets wordt afgenomen van de cliënt iets in de plaats geboden?	Zijn er positieve actie-reacties tussen de begeleider en de cliënt? Hebben verschillende begeleiders verschillende rituelen? Kan je door actie-reactie contactcirkels opbouwen? Wordt actie-reactie ingezet in functie van herstel na een crisissituatie? Gebruik je ja-boodschappen? Kent de cliënt het knopje van de begeleider? Kan je regie houden over de negatieve actie-reacties?

1ste draad

Samen doen <i>Gezamenlijke aandacht Gunnen</i>	Komt de cliënt toe aan gezamenlijke aandacht voor een voorwerp of activiteit met de begeleider? Heeft de cliënt interesse in de dagelijkse routine van het leven? Wat doet de cliënt graag met de begeleider? Wat is een goede aandachtsaanval voor deze cliënt? Is het samen doen bijtankend voor de cliënt? Leidt het samen doen naar obsessies of naar eisend gedrag?	Is het samen doen ingebed in het dagschema? Is het samen doen ingebed in de dagelijkse routine-activiteiten? Is het duidelijk dat het gaat om betrokkenheid en gezamenlijke aandacht, niet om prestatie? Zijn er in het programma 'weg is het doel'- en 'de weg is het doel'-activiteiten? Is het samendoen een deel van het herstel? Wat doet het systeem als de cliënt eisend wordt? Is er plaats voor een aandachtsaanval?	Welke activiteiten doe jij graag samen met de cliënt? Hoe tank jij de cliënt bij? Hoe betrek je de cliënt bij dagelijkse routines? Kan je als begeleider de regie houden over het samen doen? Hoe doe jij het om de cliënt iets te gunnen? Kan je 'opnieuw samen doen' zien als een vorm van herstel? Hoe maak je een omweg bij het eisen in het samen doen?
2de draad Hechting <i>Aandacht Betrouwbaarheid Cirkelen</i>	Heeft de hechtingsproblematiek te maken met aangeboren of verworven factoren? Zijn er signalen van verstoord hechtingsgedrag? Wie zijn de hechtingsfiguren? Is er verschil rond hechting in verschillende contexten? Gaat het om vluchtveiligheid of hechtingsveiligheid? Valt de cliënt vaak terug op de eerste draad? Wordt bij stress en separatie de hechting geactiveerd? Is de cliënt steeds op zoek naar aandacht?	Wordt er gewerkt met een anti-traject? Hoe vaak moet er worden teruggevallen op de eerste draad om de hechting te reguleren? Hoe wordt omgegaan met claimend gedrag? Worden overgangen bij het vertrekken en binnenkomen van de cliënt georganiseerd? Hoe wordt voorspelbaarheid in personen georganiseerd? In welke mate draagt het systeem de draad? Is 'samen zorgen dat het lukt' de sleutelzin? Welke zijn de regels van het huis?	Wie is de draad voor de cliënt? Wat doe je als je voelt dat de cliënt rond jou cirkelt? Kan je de symbiose (het altijd willen samen zijn) reguleren? Hoe mentaliseer je voor de cliënt? Hoe maak je afstand en nabijheid werkbaar? Kan de begeleider afwisselen tussen bijtanken en de elementen uit de eerste draad? Kan de begeleider de cliënt emotioneel bijtanken? Hoe geef je aandacht? Hoe cirkel jij rond de cliënt? Welke zijn de hechtingsstijlen van de verschillende teamleden? Kan je als begeleider de locomotief zijn die de draad reguleert en waar de cliënt zich aan vasthangt?
3de draad Lus <i>De draad doorgeven Beheersing</i>	Hoe ziet de emotionele hiërarchie van de cliënt eruit? Is er verschil tussen de verschillende contexten? Hoe verloopt het doorgeven naar een andere persoon? Heeft de cliënt transitionele objecten, voorwerpen of rituelen die verwijzen naar zijn belangrijke daden? Is de cliënt bijtankend of explorerend gehecht? Hoe beheerst de cliënt zichzelf bij 'nee, nu even geen aandacht'? Tot waar valt hij terug? Is er sprake van vermijdende gehechtheid?	Wordt de hechting constructief gemaakt? Hoe wordt er in het programma afgewisseld tussen bijtanken, doorgeven en laten exploreren? Zijn de schakelmomenten in de draad georganiseerd? Zijn er afscheids- en begroetingsrituelen? Wordt er verbinding gelegd tussen verschillende contexten? Zitten er in het programma goede lusactiviteiten? Is er een traject om nieuwe begeleiders of stagiairs de draad te laten overnemen? Valt de cliënt terug op het systeem of op de begeleider? Wordt er geoefend in het 'nee, nu even geen aandacht'?	Hoe maak je de lus naar anderen? Hoe doseer je aandacht? Hoe wissel je af tussen bijtanken en laten exploreren? Waar zit jij in de emotionele hiërarchie? Is je hechtingsstijl bijtankend of explorerend? Hoe ga je om met 'nee, nu even geen aandacht'? Mentaliseer je vaak rond het thema van de lus? Gebruik je persoonlijke symbolische voorwerpen met de cliënt als teken van verbinding? Kan je de regie houden over het doorgeven van de cliënt? Hoe is je samenwerking met de ouders en het natuurlijk netwerk?

Duid aan de zijde van de cliënt (blauw) aan tot waar de sterke draad leidt.

Duid aan de kant van de begeleider of ouder (rood) aan waar deze het kwetsbare plekje in de draad ervaart.

Stap 8: Het begeleidingsplan

- Isoleer probleemgedrag als thema en maak daar afspraken rond (situatie organiseren).
- Werk een aanbod uit vanuit de kwetsbare draad (begeleider).
- Werk een aanbod uit vanuit de sterke draad (cliënt).

Voorkeuren

Leuke eigenschap

Vaardigheden

Dienstbaarheid

- Wat is een ideale aandachtsaanval?

In deel III van het boek 'Ontwarring en ordening van de draad' (Garant, 2017) worden de verschillende invalshoeken die men kan inzetten in de eerste draden uitgewerkt. Het is een inventaris van topics waaruit de begeleider kan putten om het begeleidingsplan concreet te maken.